

SOKRATES

(MÖ469/470-399)

Sokrates'in gözünde insan, hem beden hem de ruhtan meydana gelen bir varlık olup, bunlardan insanın gerçek benliğine karşılık gelen şey, ruhtur. İnsanın hakikatine denk düşen ölümsüz ruh karşısında, beden sadece bu ruhun taşıyıcısıdır. Ölüm ise, ruhu hedefine ulaştırmak için sadece bir uğraktır. Bu nedenle kendi açısından ölüme bakan Sokrates, korkmaz; aksine bundan büyük mutluluk duyar. Çünkü o, filozof olarak olması gerektiği gibi yaşamıştır. Bu, hakikate götüren ölümün mutluluğu için yeterlidir. Ruhunu, olması gerektiği gibi eğitebilmiş her insan da ölümü mutlulukla karşılamalıdır. Bu yüzden Sokrates, felsefesinde insanları **“ruhlarına özen göstermeye”** çağırır.

Sokrates'in aksine, ölüm düşüncesi pek çok insanda korku ve belirsizlik oluşturur. Benim gibi bazılarında bu düşünce korkudan uzak olsa da, “belirsizliği bilme isteği” insanın aklını kurcalayıp durur. Korku yerini bir merak bırakır. Bu merak, belirsizliğin giderilmesine duyulan derin bir arzudur. Bence, tek tanrı inancına sahip günümüz popüler dinlerinin bu kadar popüler olmasının sebebi de buradan kaynaklanır. Belirsizliği gideren kaynak size sunulur. Aile ve toplum tarafından inanç içinize işlenir. Size kalan tek şey ise, üzerine düşünmeden buna inanmaktır. Ancak Sokrates'in de bizlere dediği gibi *“Sorgulanmamış hayat, yaşanmaya değmez.”* İşte bu yüzden önümüze geleni doğru bilmemek kendimizi bir sorgulamadan geçirmek gerekir. Bu sorgulamalar bize doğru bilgileri verecek ve böylece ruhumuz en güzel yere ulaşacaktır.

Sokrates'in insanların kendi ruhları için kendilerinin çabalaması gerektiğini söylemesi, günümüz bireyseliğini destekler niteliktedir. Bireyseliğin tek tek insanlara verdiği değer Sokrates için de söz konusudur. Sokratesçilik de bu değer sonucunda ortaya çıkan bilgi ve bu bilgiye ulaşmak için edinilen erdemlerin, insana mutluluğu getirecek yol olduğunu savunan felsefi bir akımdır. Bilgi, erdem ve mutluluk noktasında insanın bilgi vasıtasıyla erdemli olacağına ve erdemli olmanın da kişiyi mutlu bir yaşam sürmeye götüreceğine inanan Sokratesçi düşünceyi bu perspektiften okuduğumuzda, bu üçlü arasındaki ilişkinin kendini tanıma yolunda önemli bir rol oynadığını söylemek gerekir. Kendini tanımak, ruhuna özen göstermek için birincil zorunluluktur. Kendini bilen insan nasıl davranması gerektiğini daha iyi kavrar ve böylece erdemli bir yaşam sürebilir. Kendini bilmek birey olabilmek için de gerekli bir şarttır. Çünkü birey olabilmek için insan tüm davranışlarının sorumlusu olmalı, sorumluluk için eylemlerinin farkında olarak hareket etmelidir. Kendini tanıyabilen insan da ruhunu en güzel şekilde eğitebilir.

Bugün bizim için Sokrates, ulaşmayı hâlâ başaramadığımız ahlaksallığa, en mükemmel rehber olarak, insanın ruhsal aydınlanmasına ışık tutmaya devam eder. Emin olun ki erdemli bireyler olduğumuzda, ölümsüz ruhlarımız bizi bilgeliğe ulaştıracaktır.

Metnin Tamamı İçin
Qr Kodunu Okutunuz.

Dilay Mutlu - 2023277051

FEL2138 - Felsefe Metinleri: Okuma ve Yazma II. Dersi

Dersin Sorumlu Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Özlem Duva Kaya